

Otroški vertec.

Kraljev naslednik, učencev tovarš.

Cesarjevič Rudolf s cesarjevičino Gizelo sta dala pred kratkim, kakor peštanske novice pišejo, pri neki družbinski zabavi, kjer so bili povabljeni tudi njih prijatelji in prijateljice, lep zgled nježne prijaznosti in ljubavi.

Se vé, da so vsi nazoči po dvorski šegi carjeviču skazovali čast, in ga torej imenovali „njih kraljeva visokost“.

Pri južini in sploh pri veselicah je bil mlad kraljevič v družbi svojih verstnikov, malo, da ne rečemo, prav židane volje, in je med drugim rekel: „Moji dragi prijatelji! nikar me ne kličite „njih visokost“, jaz sedaj nisem kraljevič naslednik, ampak vaš tovarš; le prijatelji se morejo prav veselo in odkritoserčno zabavljati“.

Povabljeni nazoči zlahtni mladi gospodje, so na tako prostodušnost blagega kraljeviča gromovito zaklicali: „Eljen“! „živio“! Zarad tega lepega značaja rahločutnosti svojega sina so se tudi njih ces. kralj. veličanstvo Franjo Josip, ko se jim je to naznanilo, jako radovali. — Blagor ljudstvu, koje ima take kraljeviče in takega vladarja, ki govori: „Le vladar srečnih podložnih tudi sebe šteje srečnega“.

Šabot.

Še nekaj od Ressel-a.

Slavni **Jožef Ressel** (o katerem govori zadnji „Tov.“ v dnevniku slovenskega učitelja), je rojen Čeh (patria Bohemus); rojen je bil v mestu Chrudim na Češkem.

Ogled po šolskem svetu.

Iz Šmarskega okraja pri Celji. (*Okrajni šolski svet; učiteljski zbor.*) Udje okrajnega šolskega sveta so: iz med duhovstva čast. g. dekan Ivance, iz učiteljstva g. Brinšek, g. Skaza kot predsednik, g. Nagi, g. Jagodič, g. Ferlinec in g. Grabler iz Ponikve. Veselo je za učitelje, da imajo domače prednike, od katerih upamo naj boljšega vspeha.

Zborovali smo 29. januarja t. l. v Šmarji pod predsedstvom g. oglednika Krajuca, vsi učitelji omenjenega kraja. Gospod ogled. se ozira na pretečena leta, in pravi, da učiteljski zbori niso bili to,

kar bi bili morali biti, in niso kaj pomagali. Bili so nevslišani glasovi. Marsikteri učitelj je prav marljivo in pridno izvrševal naložena vprašanja, ali ni se oziralo na tako delo, in tudi ne na sklepe; želja se ni uresničila. To naj bo po novi šolski postavi drugače. Kar se spozná, da je pomanjkljivega in potrebnega, kar se sklene, naj vikši pretehtajo in poterdijo. Le tako bodo dobili učit. zbori svojo veljavo in življenje. Učiteljem so se naloge določile, in tako jih je več izdelalo eno in tisto vprašanje. Jaz pa bi rekel, da naj si vsaki prostovoljno izbere snovo ali temo o tej ali uni reči, kakor se mu zdí dobro in potrebno. Naloge naj bodo proste. Učitelji, posebno mladi, naj si s čitanjem pedagogičnih knjig in šolskih časopisov obeh jezikov nabirajo in množijo potrebne véde. Tihostanja ni; kdor ne napreduje, zaostaja. Priporočam, da bi se osnovala okrajna šolska knjižnica. Nazoči učitelji pravijo, da v sedanjem času to ni mogoče, ker učitelji od svojih lastnih žuljev ne morejo kaj darovati; drugega vira in pomoči pa še ne vemo.

Šole se bodo prestrojile. Vsaki razred bode imel tri razdelke, vsaki razdelek dva skupka, vsaki skupek letne tečaje. Učitelj pa naj vendar na to gleda, da bode svoje učence po različnosti primerno na vsaki stopnji razdelil, da jih ne bode imel na eni premalo, na drugi pa preveč. Težko bode tedaj, kako bi učitelj ravnal, da bi pri tolikih stopnjah svoje učence zmirom koristno in z napetim duhom ohranoval. Učitelj naj za vsaki teden naprej premisli, kaj bode prednašal; naj si učno snovo od lahkega do težkega vravnava in naj ima tako rekoč učni dnevnik. Uk naj si tako razdeljuje, da težji nauki, kateri dušnim močem več truda prizadevajo, pridejo v prvih urah na versto; učitelji naj se tedaj terdno ravnajo po urorazdelniku šolskega reda. Učitelj naj šolske nauke, kolikor mogoče, veže in edini. Tako obsega n. pr. slovniški uk ne samo golo slovnico, ampak kazalni poduk, gladko, lepglasno umno čitanje, pravopis in spisje. Lepo in igraje napreduje uk, kjer se tako podučuje. Berilne vaje so same rebrovje; učitelj naj jih s mesom obleče, lepo upodobi in oživlja. Samo čitanje berilnih vaj eden za drugim je prazno. Otroci naj se v lepih besednih izrazih vadijo pripovedovati, kar je priprava k spisju, tako jim bo berilo kaj hasnilo. Vse naj se pa tudi, kolikor je mogoče, kaže v podobah. Vsaka šola naj ima za to potrebna učna sredstva, podobe živalstva, rastlinstva, rudstva, zemljevide itd. Pri živalstvu naj se otroci vadijo, da so usmiljeni do živali. Kjer že ni takih učnih sredstev, bode že preskerbel krajni šolski svét, ki bode začel delati. Pričujoči učitelji pa dvomijo nad darežljivostjo krajnih svétov. Otroci naj ponavljajo in povejo, kako se besede v stavku pišejo, da se tako učé pravopisja.

Za spisje naj imajo otroci zato primerne knjižice, v ktere izdelane spise snažno in lepo pišejo. Vbijanje slovniških pravil je mehanizem. Učitelji se spominjajo zaslužnega rajnkega Šelandera, kateri je tako svoje „Sprachlehre“ obdeloval. Vse drugo je prazno klatenje, le vaje, to je pravo. So učitelji, ki rečejo: Jaz sem pa le po taki poti učence tudi do namenjenega kraja privodil, in gladko so mi odgo-

varjali pri spraševanju; ali, ljubi moj, če se pa tak učni način pregleda, kako medel je!

Števili naj se, kakor nam kažejo naše izvrstne pomočne knjige, ne pa dolgočasno in enolično, p.: Štej ti, zdaj pa ti, itd., ampak naloge v prašanjih otrokom primerne naj se dajejo, ktere se strinjajo z otroško pametjo in z njih okrožjem. Učitelj naj ima lepih, kratkočasnih in zanimivih številskih nalog na izbero. Sipati jih more tako rekoč po šoli, se vé, z lepim čistim govorom in ne preveč po domače; drugače je nauk dolgočasen, otroci so nemirni in ne pazijo. Učitelj ne sme biti v šoli malomisleč in malogovoren. Po govorjenju v šoli se šolski mož naj hitreje spozná. Komur ni prirojeno, da bi bil zgovoren, naj se tega marljivo vadi v pomočnih knjigah. Kar zadeva lepopisje, ni ravno treba za to posebne ure, ampak tirja naj se, da vse, kar učenci pišejo, tudi lepo pišejo. Ko učitelj razloži posamesne pismenke, mora pisanje združevati z vajami v spisju. Napačno pa ni, če učitelj za zgled predpis na tablo napiše, da ga učenci dobro pregledajo in, kolikor mogoče, tudi tako prepisujejo. Učitelj naj tedaj sam premišljuje, kako bi njegov nauk imel več vspeha in napredka. Kar tiče povestnico, imamo v berilnih vajah priliko, da otrokom razkladamo dogodke, umetnosti in znajdbe itd. Učitelj naj učencem kaže slavna ljudstva in osebe, ktere so se odlikovale za svoj kraj in narod, ter naj jim njihove lepe zglede na serce polaga; kaže naj, da je vdanost do vladarja, do prednikov podlaga obénega blagostanja. Človek, ki ne spolnuje ne božje, ne deželske postave, pride v kazen in sramoto. Učitelj naj vpraša: Otroci, kako se bode te vi vedeli, da bode Bogu dopadljivi, da bode vedno mirno in srečno živeli? — Tako naj učitelj v otroških srcih zbuja ljubezen do Boga in sploh do višjih. Tudi sadjereja, bčelarstvo, sviloreja naj se kolikor mogoče uči, kakor tudi petje vadi. Veliko bi se še pogovorili, pravijo učitelji, ali časa ni več; jutri je nedelja, in vsaki more biti pri svojih orglah. — Če ti bode „Tovars“^a, po volji, ti bodem še zanaprej naše zbere naznanjal, se vé, le v kratkem;*) sedaj pa srečno, moj ljubi „Tovars“^a! J. Ž.

Iz Černomlja. Slavna c. k. vlada je 12. februarja t. l. „Pravila učiteljskega društva v Černomlju“^{**}) poterdila. Osnovano društvo bo imelo tedaj svoj prvi zbor 3. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v čertem razredu glavne šole v Černomlju. Na dnevni red pride:

1. Kaj je vzrok, da učitelj, ako je še tako marljiv, ne more pri svojih učencih doseči tistega napredka, kterege želi, — zlasti v našem šolskem okraji, — in kako bi se temu nekoliko pomagalo.

2. Kako naj bi se obdelovala Praprotnikova „Slovnica za pervenco“ v posamesnih razredih, in koliko učilnih ur naj bi se obrnilo na teden v ta namen?

3. Posamni nasvetje društvenikov.

4. Volitev odbora.

*) Vam bodemo prav hvalečni za to! Sploh želimo, da bi se naši bratje na Štajerskem, Koroškem, Primorskem i. t. d. večkrat zglaševali v našem listu. Edinimo se! Vredn.

***) Pravila ta prinese „Tov.“ drugopot. Vredn.